

ספרות עברית וכללית

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעה וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.

פרק ראשון: שירה (שירים מן המחצית השנייה של המאה ה-20 – (25×1) – 25 נקודות
בנושא "החברה הישראלית – בין שבר לאיחוי")

פרק שני: דרמה – (40×1) – 40 נקודות

פרק שלישי: ספרי קריאה – (35×1) – 35 נקודות

סה"כ – 100 נקודות

שלושת הפרקים בבחינה הם חובה.

ענה על שאלה אחת בכל אחד מן הפרקים.

ג. חומר עזר מותר בשימוש: רשימת יצירות.

ד. הוראות מיוחדות: (1) רשום בראש כל תשובה את מספר הפרק ואת מספר השאלה

שבחרת להשיב עליה.

(2) אין להדגים באמצעות אותה יצירה בתשובות שונות.

(3) שים לב לכתב, לכתיב, לפיסוק ולכללי הדקדוק.

(4) לנבחנים אינטרניים: חובה לצרף למחברת הבחינה את רשימת היצירות שנלמדו.

לנבחנים אקסטרניים ונבחני משנה: תימסר רשימת יצירות.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון — שירה

שירים מן המחצית השנייה של המאה ה-20 בנושא "החברה הישראלית — בין שבר לאיחוי"

(25 נקודות)

ענה על אחת מן השאלות 1-4.

1. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

על שתיקתם של התימנים / אהרן אלמוג

אֶל בֵּית סְבִי בָּאוּ תִימָנִים מִמְּחֻנָּה יוֹסֵף
יָשְׁבוּ וְשָׁתְּקוּ
כְּשֶׁאֶחָד שָׁר הַשְּׁנִי חֶכֶה
כִּי גִדְּלָתִי בֵּין נְהֻמָּה
לְשִׁתִּיקָה
עֲכָשׁוּ הַתְּקִינוּ לְאָבִי טִלְפֹּן וְהוּא יוֹשֵׁב
וּמְחַכֶּה לְצִלְצוֹל
שְׁמוֹנִים שָׁנָה שָׁתַק שְׁתָּקוּ אֲבוֹתָיו
עֲכָשׁוּ הוּא רוֹצֵה שִׁיקְשִׁיבוּ לְדַבְּרוּ

הסבר והדגם את המשמעויות השונות של מוטיב השתיקה, כפי שהן באות לידי ביטוי בשיר.

2. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

מתחת לפני האדמה / אלי אליהו

ומה לעשות שאצלי
הנתוח הצליח ובגדד
מתה. ולא נותרה
אלא המוסיקה שהיה אבי
שומע בתחנות הבושה,
כשהמתין בחניון התת־קרקעי,
לקחת אותי אל צבא העם
בדרכו לעבודה.

ולא אשכח לעולם
את עצב ידו המגוששת
אחר העברית, להחליף מהר,
לפני שיוצאים ועולים
מעל פני האדמה.

הסבר והדגם את תרומתן של "תחנות הבושה" לבניית משמעות השיר.

3. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

וְהַגִּירַת הַוּרִי / יהודה עמיחי

וְהַגִּירַת הַוּרִי לֹא נִרְגָּעָה בִּי.
 דָּמִי מִמְּשִׁיף עֲדִין לְשִׁקְשִׁק בְּדַפְנוֹתַי
 גַּם אַחַר שֶׁכָּבַר הַנַּח הַכְּלִי עַל מְקוֹמוֹ.
 וְהַגִּירַת הַוּרִי לֹא נִרְגָּעָה בִּי.
 5 רֵיחוֹת זְמַן רַב עַל אֲבָנִים.
 הָאֲדָמָה שׁוֹכַחַת צַעֲדֵי דוֹרְכִים בָּהּ.
 גּוֹרֵל נוֹרָא. קִטְעֵי שִׁיחָה אַחַר חֲצוֹת.
 הַשֹּׁג וְנִסְיָגָה. לִילָה מְזֻכֵּר וְיוֹם מְשֻׁכָּח.
 עֵינַי שֶׁהִסְתַּכְּלוּ זְמַן רַב לְתוֹךְ מְדַבֵּר גְּדוֹל
 10 וְנִרְגָּעוּ מְעַט. אִשָּׁה אַחַת. כְּלָלִי מְשֻׁחָק
 שְׁלֹא הִסְבִּירוּ לִי הַיֵּטֵב. חֲקִי כָּאֵב וְכֹבֵד.
 עוֹד עֹכְשׁוֹ לְבִי, בְּקִשִּׁי יִשְׁתַּכֵּר
 בְּלֶחֶם אֲהַבְתוּ הַיּוֹמִיּוֹמִית. הַוּרִי בְּמוֹ הַגִּירָתָם.
 עַל אֵם הַדְּרֹךְ, בָּהּ אֲנִי תָּמִיד יְתוֹם בְּלִי אֵם,
 15 צֶעִיר מְדִי בְּשִׁבִּיל לְמוֹת, זָקֵן מְדִי לְמִשְׁחָקִים.
 וְעֵיפוֹת חוֹצֵב וְרִיקְנוֹת הַמְּחַצֵּבָה בְּגוֹף אֶחָד.
 אַרְכֵּאוֹלוֹגִיָּה שֶׁל עֵתִיד, בְּתֵי נֹכַח
 שֶׁל מָה שְׁלֹא הָיָה. וְהַגִּירַת הַוּרִי
 לֹא נִרְגָּעָה בִּי, וַיִּמְעַמִּים מָרִים לְמִדְתִּי
 20 שְׁפּוֹת מְרוֹת לְמַעַן שְׁתִּיקָתִי
 בֵּין הַבְּתִים, אֲשֶׁר דּוֹמִים לְאֲנִיּוֹת תָּמִיד.
 וְכָבֵר עוֹרְקִי וְגַם גִּידֵי כְּסָבֵךְ
 שֶׁל חֲבָלִים שְׁלֹא אֶתִיר. וְאַחֲרֵכֶךְ
 מוֹתִי וְסוֹף לְהַגִּירַת הַוּרִי.

המשפט "וְהַגִּירַת הַוּרִי לֹא נִרְגָּעָה בִּי" חוזר בשיר שלוש פעמים.

הסבר את התרומה של חזרה זו לבניית משמעות השיר.

4. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

ספור על הסבתא / אריה סיון

אתה רוצה לדעת מה היה פה פעם במקום הזה
 לפני הכביש והבתים ואילנות הסרק?
 חול היה פה פעם במקום הזה, חול בתולי
 וסבתך היתה הולכת פה מתחת לשקמה
 וצפרים היו תוקעות מקוריהן בפרי הלא מוגן
 ומציצות מעל ראשה את ציוצי המלחמה הנוראה מכל –
 המלחמה על שטח המחיה.
 וסבתך, עלמה תמה, חשבה לפי תמה
 כי אלו הן סימפוניות מפלאות
 לכבוד השחר הבוקע מחדש,
 אולי אפילו לכבודה.
 וזה הביא אותה להתישב פה, במקום הזה –
 ואת השאר אתה יודע, בודאי.

בשיר זה ציוצי הציפורים מסמלים את מורכבות ההתיישבות בארץ.

הסבר והדגם קביעה זו.

פרק שני — דרמה (40 נקודות)

ענה על אחת מן השאלות 5-8.

טרגדיות של סופוקלס: "אנטיגונה", "אדיפוס המלך", "טרגדיות של שקספיר: "המלט", "המלך ליר",

"מקבת", "אותלו", "רומיאו ויוליה"

5. ענה על שני הסעיפים א-ב.

א. על פי הפילוסוף אריסטו, גיבור הטרגדיה אינו צדיק גמור וגם אינו רשע מוחלט.

הסבר והדגם קביעה זו על פי דמות הגיבור (או הגיבורה) בטרגדיה שלמדת. (30 נקודות)

ב. מהו יחסך כלפי הגיבור בטרגדיה שלמדת? נמק את דבריך, ובסס אותם על ההתנהגות של הגיבור (או הגיבורה)

בטרגדיה זו. (10 נקודות)

6. בטרגדיות רבות פעולותיו של הגיבור הטרגי מעידות על תפיסה מוטעית של המציאות.

הסבר והדגם קביעה זו על פי הטרגדיה שלמדת.

מחזה מודרני (מן המאה ה-19 או מן המאה ה-20)

7. האם לדעתך הדמות המרכזית במחזה המודרני שלמדת היא דמות חזקת אופי ו/או חלשת אופי?

הסבר והדגם את דבריך.

8. תאר נקודת מפנה (או נקודות מפנה) בעלילת המחזה המודרני שלמדת, והסבר מדוע זו נקודת מפנה (או אלה נקודות

מפנה).

פרק שלישי – ספרי קריאה (35 נקודות)

ענה על אחת מן השאלות 9-11.

9. הכלב היהודי / אשר קרביץ

ענה על שני הסעיפים א-ב.

א. כיצד דמויות של גרמנים מצטיירות מנקודת המבט של הכלב היהודי? הסבר והדגם את דבריך על פי שתי דמויות

של גרמנים ברומאן. (25 נקודות)

ב. האם אופיין של דמויות אלה הפתיע אותך? הסבר והדגם את דבריך. (10 נקודות)

10. סמטת השקדיות בעומריג'אן / דורית רביניאן

הסבר והדגם כיצד שתיים מן הנשים ברומאן מתמודדות עם החברה הפטריארכלית (חברה שבה הגברים שולטים)

שאליה הן שייכות.

11. חיי פיי / יאן מרטל, רודף העפיפונים / חאלד חוסייני, משחקי הרעב / סוזן מארי קולינס,

נער החידות ממומביי / ויקאס סווארופ

הצג את המציאות המתוארת בספר הקריאה שלמדת, והסבר מה עורר בך עניין במציאות זו.

בהצלחה!